DR.BRR GOVERNMENT DEGREE COLLEGE, JADCHARLA

MAHABUBNAGAR DIST,

TELANGANA

Student Study Project
on
Buddha Sculpture

SL.No	Name of the student	Class	H.T.No
1	V.NARESH	BA HEP T/M III Year	17033006129559
2	AGAPU SHIVAIAH	BA HEP T/M III Year	19033006129501
3	AMGOTH LALITHA	BA HEP T/M III Year	19033006129503
4	ANIL	BA HEP T/M III Year	19033006129505
5	APPALA RAJASHEKHAR	BA HEP T/M III Year	19033006129507
6	ARUPULA YADHAMMA	BA HEP T/M III Year	19033006129511

Supervisor

Ch. Kavitha
Asst. Prof of History

DR.BRR GOVERNMENT DEGREE COLLEGE
JADCHARLA,

MAHABUBNAGAR DIST,

TELANGANA

CERTIFICATE

This is to certify that the present work titled "**Buddha Sculpture**" is the bonafide work of V.Naresh Agapu Shivaiah Amgoth Lalitha Anil Appala Rajashekhar Arupula Yadhamma under the supervision of CH . Kavitha Asst. Prof. of History Dr. BRR Government Degree College, Jadcherla.No part of this work has been submitted to any other University for the award of any Degree.

Date: 17/05/2022

CH . Kavitha
Asst. Prof. of History

Principal
Dr. BRR Govt. Degree College
Jadcherla

PRINCIPAL
Dr BRR Govt. College
Jadcherla-509 301

DECLARATION

We hereby declare that the investigation results incorporated in the present projecttitled " A study of were originally carried out by of "**Buddha Sculpture"** V Naresh Agapu Shivaiah Amgoth Lalitha Anil Appala Rajashekhar Arupula Yadhamma under the supervision of **CH . Kavitha Asst. Prof. of History** Dr. BRR Government College Jadcharla. No part of this work has been submitted to any other university for the award of Degree.

Sl. No	Name of the student	Class	H.T.No	Signature
1	V.NARESH	BA HEP T/M III Year	17033006129559	V. NaResh
2	AGAPU SHIVAIAH	BA HEP T/M III Year	19033006129501	AGAPU Shivaiah
3	AMGOTH LALITHA	BA HEP T/M III Year	19033006129503	Lalitha
4	ANIL	BA HEP T/M III Year	19033006129505	Anil
5	APPALA RAJASHEKHAR	BA HEP T/M III Year	19033006129507	A. Rajashekhar
6	ARUPULA YADHAMMA	BA HEP T/M III Year	19033006129511	Yadhamma

CH . Kavitha
Asst. Prof. of History

PRINCIPAL
Dr BRR Govt. College
Jadcherla-509 301

బౌద్ధశిల్పకళ

భారతదేశంలోమొదటగాశిల్పకళనుప్రారంభించిందిబౌద్ధులే. వీరుభారతదేశ వాస్తు, శిల్పకళ, చిత్రలేఖనాలకువిశేషమైన సేవ చేశారు.

వీరిశిల్పకళతర్వాతికాలంలోహిందూశిల్పాలకుమార్గదర్శకమైంది.

బౌద్ధశిల్పకళకుముందుహిందువులకుదేవాలయాలులేవు. యజ్ఞాలుమాత్రమేచేసేవారు. ఈ యజ్ఞాలకోసంయజ్ఞశాలలు, స్తంభాలుమాత్రమేనిర్మించారు. సింధూనాగరికతలోనూదేవతల బొమ్మలున్నాయిగానీదేవాలయాలులేవు. విహారాలు, స్తూపాలు,చైత్యాలనుమొదటగాబౌద్ధులేనిర్మించారు. ఆ కాలంలోబుద్ధుడినిఅసాధారణ వ్యక్తిగాభావించారు. బుద్ధుడినిర్యాణంతర్వాత ఆయన అస్థికలపై8 స్థూపాలుకట్టించారు. ఈ కట్టడాలేతర్వాత బౌద్ధశిల్పకళకు, క్రమంగాజైన హిందూశిల్పకళకుమార్గదర్శకమయ్యాయి.

బౌద్ధశిల్పకళావాస్తువిధానాలను'మహాపరినిభావ సుత్తం' అనేగ్రంథంవివరిస్తోంది. బుద్ధుడుతానుదేవుడినని, దైవ అవతారమనిచెప్పుకోలేదు. ఆయనచిహ్నాలైన పద్మం, బోధివృక్షం, ధర్మచక్రం, స్థూపాలనుహీనయానులుఆరాధించారు. కానీమహాయానశాఖ ఆవిర్భావంతర్వాత బుద్ధుడినిభగవంతునిగాకొలిచేఆచారంమొదలైంది. దీంతోబుద్ధునివిగ్రహాలుతయారయ్యాయి. హీనయాన కాలంలోబౌద్ధులుప్రార్థన చేసేచైత్యాలనుమహాయానులుబుద్ధునిదేవాలయాలుగామార్చిఆయన విగ్రహాలుప్రతిష్టించారు.

మౌర్యులకాలంలోబౌద్ధశిల్పకళ: అశోకుడుదేశంలో84,000 స్థూపాలునిర్మించాడు. వీటిలోసాంచి, సారనాథ్ముఖ్యమైనవి. సారనాథ్ లోనిదామేక స్థూపంపరిమాణంలోపెద్దది. ఢిల్లీ, టోప్రా, మీరట్ లోనిస్తంభ శాసనాలు, సాంచి, సారనాథ్, కౌశాంబిలోనిఉపస్తంభ శాసనాలుబౌద్ధశిల్పకళకుచెందిన తొలినిర్మాణాలు. ఈ స్తంభాలపైకిరీటాల్లామలిచిన ఎద్దు, సింహం, గుర్రంబొమ్మలుఅద్భుతంగాఉన్నాయి. స్థూపాలపైబుద్ధుడిజీవిత విశేషాల ను, స్వస్తిక్,

ఖాళీసింహాసనం, బోధివృక్షంమొదలైన బొమ్మలనుచెక్కారు. స్థూపాల చుట్టూప్రాకారాలు, ద్వారాలపైఅందమైన బొమ్మలుఉన్నాయి. బౌద్ధబిక్షువులునివసించడానికిఅనేక గుహలునిర్మించారు. బరాబర్బౌద్ధగుహలుఅశోకునికాలంనాటివే. శృంగుల కాలంలోనిర్మించిన బారాహుత్స్థూపంకూడాప్రముఖమైందే.
శృంగులుహిందూమతస్థులైనప్పటికీఅశోకునిస్థూపాల్లాఅనేక ప్రాకారాలునిర్మించారు.

దక్షిణ భారతదేశంలోబౌద్ధశిల్పకళ: దక్షిణ భారతదేశంకూడాబౌద్ధమతానికిగొప్పకేంద్రమైంది. ముఖ్యంగాశాతవాహన యుగానికిముందేఆంధ్రదేశంలోబౌద్ధమతంప్రవేశించింది. మొదటినుంచికర్ణాటక జైనమతానికినిలయంకాగా, ఆంధ్రదేశంబౌద్ధమతానికిగొప్పకేంద్రమైంది. అమరావతిస్థూపంప్రపంచప్రఖ్యాతిగాంచిందనిబ్రిటిష్చరిత్రకారులుశ్లాఘించారు. శాతవాహనుల కాలంలోఅమరావతి, జగ్గయ్యపేట, ఘంటసాల, గుంటుపల్లి, గుమ్మడిదుర్రుగొప్పబౌద్ధక్షేత్రాలుగావిలసిల్లాయి. తెలంగాణలోఫణిగిరి(నల్గొండ జిల్లా), కోటిలింగాల (కరీంనగర్జిల్లా), నాగార్జునకొండ (నల్గొండ జిల్లా) కూడాబౌద్ధకళాఖండాలే.మహారాష్ట్రలోకన్హేరి,కార్లే, భాజీ, నాసిక్గుహాలయాలుప్రసిద్ధిచెందాయి.

మహాయాన కాలంనాటిబౌద్ధశిల్పకళ: మహాయాన మతంఆవిర్భావంతోబౌద్ధశిల్పకళ చరిత్రలోనూతనాధ్యాయంప్రారంభమైంది.
మహాయానులుబుద్ధుడినిదేవునిగాఆరాధించడంతోబుద్ధుడు,

బోధిసత్వవిగ్రహాలనుచెక్కడంఆరంభమైంది. బౌద్ధశిల్పాలనుఎలాచెక్కాలోమహాపరినిభావ సుత్తంఅనేగ్రంథంవివరిస్తుంది. ఈ శిల్పాలుమొదట గాంధార దేశంలోకనిష్కునికాలంలోమొదలయ్యాయి. 5వ శతాబ్దంవరకుకొనసాగి, కొన్నివేల లక్షల బుద్ధప్రతిమలతోపెషావర్, తక్షశిల, జలాలాబాద్, స్వాత్లోయలుమొదలైన వందల ప్రదేశాల్లోమహాయాన బౌద్ధఅవశేషాలుబయటపడ్డాయి. ఇవన్నీకూర్చున్న, నిల్చున్న,నిర్యాణ స్థితిలోపడుకొనిఉన్నఅనేక బుద్ధప్రతిమలు. గాంధార దేశమంతటాగ్రీకుశిల్పశైలిలోవీటినిరూపొందించారు. ఈ ప్రభావంతోభారత శిల్పులుభారతీయ శైలిలోమధురలోబుద్ధబోధిసత్వప్రతిమలుతయారుచేశారు. ఇవిఉత్తర దేశమంతటాప్రచారంలోకివచ్చాయి.అజంతాగుహలు: దేశవ్యాప్తంగాఅనేక గుహల్లోబౌద్ధశిల్పాలుచెక్కారు. కానీవీటన్నింటికీతలమానికమైనవిఅజంతాగుహలు. ఇవిమొత్తంబౌద్ధగుహలే.అద్భుతమైన శిల్పాలతోవెలిగేఈ గుహలనుచూసిఆంగ్లేయులుఅబ్బురంచెందారు. దక్షిణ దేశంలోమహాయాన శిల్పాలుశిల్పుల ప్రతిభకుతార్కాణాలు.స్థూపాలతోపాటుఈ గుహల్లోబుద్ధునిజాతక కథలుచెక్కారు. మొత్తం29 గుహలున్నాయి. మొదటిగుహలోమహాజనక జాతక స్నాన దృశ్యాలనురమ్యంగాచిత్రించారు.16వ గుహలోబుద్ధునివిగ్రహంధర్మాన్నిబోధిస్తున్నట్లుఉంది. 17వ గుహలోమాతృపోషక జాతకం, మహాహంస జాతకాలు, 19వ గుహలోమాతాశిశువులుబుద్ధునిఎదుట ఉన్నట్లుగా, 26వ గుహలోమహాపరినిర్యాణంచెక్కిఉన్నాయి. వీటినిఎంతోరమ్యంగామలిచారు. అమరావతిలోమిత్రవిందునికథ, బోధిసత్వుడుగజావతారంఎత్తడంమొదలైన జానపద కథలనుతొలిచారు.చిత్రలేఖనం: ఈ గుహల్లోనిగోడలపైఅనేక వర్ణచిత్రాలుఉన్నాయి. నాటిరంగులునేటికీచెక్కుచెదరలేదు. ఇందురాజకుమారిమరణం, రెండోపులకేశిరాయబారికిదర్శనమివ్వడం, పద్మపాణిస్త్రీలుఅలంకరించుకోవడంవంటిఆచార వ్యవహారాలనువివరించేబొమ్మలనుసైతంచెక్కారు. ఈ విధంగాబౌద్ధులు

భారత శిల్పకళనుఅభివృద్ధిచేశారు. ఎల్లోరాగుహల్లోనూబౌద్ధశిల్పాలున్నాయి.గాంధార శిల్పకళగాంధార దేశంలోఉద్భవించడంవల్లదీనికిగాంధార శిల్పకళ అనేపేరువచ్చింది. పంజాబ్వాయువ్యసరిహద్దురాష్ట్రం, అఫ్గానిస్తాన్ లోకొంత భాగాన్నిపూర్వగాంధార దేశమనిపిలిచేవారు. గాంధార శిల్పకళనుఇండో-గ్రీకుకళ అనికూడాఅంటారు. ఈ కళలోభారతీయ లక్షణంఆత్మగా, భౌతిక రూపంగ్రీకులక్షణంగాఉంటుంది. గాంధార శిల్పకళలోగ్రీకుపద్ధతులుమేళవించారు. గ్రీకుల నమ్మకంప్రకారంవిశ్వానికి1) జూస్2) పోస డస్3) హేడ్స్అనేముగ్గురుఅధిపతులు. భూమి, ఆకాశంజూస్ఆధిపత్యంలో, సముద్రంపోస డస్ఆధిపత్యంలో, నిమ్నలోకాలుహేడ్స్ఆధిపత్యంలోఉంటాయనిభావించారు. వీరుహిందువులకుత్రిమూర్తుల వంటివారు.శిల్పకళాలక్షణాలు: బుద్ధుడుకళాతపస్విగాకాకుండాఒక యుద్ధవీరుడిలాకనిపిస్తాడు. గ్రీకులుభౌతికవాదులు, యుద్ధవీరులు, సౌందర్యపిపాసకులు. ఇవేగ్రీకుశిల్పాల్లోఉండేప్రధాన లక్షణాలు. ఇవన్నీగాంధార శిల్పకళలోనూకనిపిస్తాయి. కానీభారతీయులుఆధ్యాత్మికవాదులు. ఆధ్యాత్మిక భావాలైన ప్రసన్నత,ఆత్మానందంఅనుభవించడం, సంతృప్తిమొదలైన భావాలుభారతీయ శిల్పాల్లోస్పష్టంగాకనిపిస్తాయి. ఈ గాంధార శిల్పకళ ఒకటోశతాబ్దంలోకనిష్కునికాలంలోపుట్టిందనికొంతమంది, అంతకుముందునుంచేఉందనిచరిత్రకారుడుస్మిత్పేర్కొన్నారు. కనిష్కునికాలంలోనేప్రారంభమైందనిపాల్ మాసన్,ఎన్.ఆర్. రాయ్కూడాఅభిప్రాయపడ్డారు. బిమర్ గావ్అనేప్రదేశంలోతొలిసారిగాగాంధార శిల్పంలభించింది. తలలేనిరెండుబుద్ధవిగ్రహాలులోరిమన్తొంగై,హస్తనగర్అనేప్రదేశాల్లోలభించాయి. కనిష్కునికాలంలోజలాలాబాద్, హడ్డా, బమియన్, కాబూల్లోయలో(అఫ్గానిస్తాన్), చర్ చద్దు, తక్షశిల, స్వాత్లోయ,పెషావర్(పాకిస్థాన్), కాశ్మీర్ లోయలోనిఉష్కర, ఆర్వాన్, పంజాబ్(భారత్)లోగాంధార శిల్పకేంద్రాలుఉన్నాయి.

పురుషపురం: ఇదికనిష్కుడిరాజధాని. ప్రస్తుత పెషావర్నగరమేనాటిపురుషపురం. ఇక్కడ కనిష్కుడుఅనేక బౌద్ధవిహారాలు, స్థూపాలునిర్మించాడు. అందులో400 అడుగుల పెద్దగోపురం, బుద్ధునినిలువెత్తువిగ్రహంకూడాప్రతిష్టించాడనిహ్యూయాన్ త్సాంగ్రచనల వల్లతెలుస్తోంది. ఇతర స్థావరాల్లోలభించిన బుద్ధవిగ్రహాల్లోఒకటిగ్రీకుదేవుడైన అపోలోనుపోలిఉంది. మరికొన్నింటికిరోమ్దేవతలకుఉండేవస్త్రధారణ, ఆభరణాలున్నాయి. కాబూల్లోయలానేస్వాత్లోయలోనూ15 సంఘారామ అవశేషాలుబయటపడ్డాయి. వాటిలోకొన్నిగుహల్లోచెక్కిఉన్నాయి. పెషావర్ కు60 కి.మీ. దూరంలోఉన్నజమల్గిరి,రావల్పిండిసమీపంలోనిమంక్యాల, తక్షశిలకుదగ్గరలోఉన్నధర్మరాజలోనూసంఘారామాలున్నాయి.గాంధార శిల్పకళాప్రభావం: గాంధార శిల్పకళ భారతీయ, ఆసియాఖండ శిల్పకళలపైగొప్పప్రభావాన్నిచూపింది. ఈ లక్షణాలనుఅమరావతిశిల్పంలోనూప్రవేశపెట్టారు. మధుర, అమరావతిశిల్పకళలపైగాంధార శిల్పకళారీతులుఎన్నోమిళితమైఉన్నాయి. నాటివిగ్రహాల్లోశిరోజాలతోకూడినవి, లేనివిరెండురకాలుగాఉన్నాయి. శిరోజాలులేనిశిల్పాలుమధురలోతయారయ్యాయి. శిరోజాలుఉన్నవిగాంధార శిల్పాలు. బౌద్ధులనుచూసిజైనులుకూడాతీర్థంకరునివిగ్రహాలుతయారుచేసుకున్నారు. హిందూమతస్థులుకూడాదేవతలకువిగ్రహాలుప్రతిష్టించిదేవాలయాలునిర్మించడంప్రారంభించారు. హిందువులుప్రారంభంలోబౌద్ధుల్లాగుహాలయాలనునిర్మించారు. మధ్యప్రదేశ్ లోగుప్తులనాటిఉదయగిరిగుహాలయాలు, దక్షిణదేశంలోనిపల్లవులకాలంనాటిమహాబలిపురం, ఆంధ్రప్రదేశ్ లోకృష్ణానదిఒడ్డున ఉన్నఉండవల్లి, విజయవాడలోనిమొగల్ రాజపురంగుహాలయాలుబౌద్ధశిల్పకళకుఅనుకరణాలే. బౌద్ధుల స్థూపాలేహిందువుల శివలింగ రూపాలు. మహాపరినిర్యాణ స్థితిలోమలిచిన బుద్ధునిరూపమేఅనంత

పద్మనాభస్వామికిప్రతిరూపం. నిలువెత్తుబుద్ధుడివిగ్రహరూపమేవిష్ణువువిగ్రహాలు. బౌద్ధుల చైత్యాలేహిందూదేశ ఆలయ వాస్తుశిల్పానికిమూలం. బౌద్ధస్థూపాలైన అమరావతి, భీమేశ్వరం,ద్రాక్షారామం, క్షీరారామం, కుమారారామం, బౌద్ధఆరామాలుకాలక్రమంలో శివాలయాలుగామారాయి.

అజంతాగుహల్లో నిచిత్రలేఖనంలాహిందువులుకూడాతమ దేవాలయాల గోడలపైరామాయణ, మహాభారత గాథలనురంగులతోచిత్రించుకున్నారు. ఈ విధంగాబౌద్ధశిల్పకళ భారతదేశ శిల్పకళకుమూలాధారం. మహాయాన శిల్పకళ భారతదేశంలోనేకాకుండాఆసియాఖండమంతావిస్తరించిచైనా, జపాన్, శ్రీలంక, ఇండో-చైనాదేశాల శిల్పకళపైప్రభావాన్ని చూపించింది.